

נוסח אמ"ר אשר לפנינו בא לידי מאת החכם ד"ר גרונוואלד בעיר האמבורג,
והכ"י אשר נעתק ממנו היה לנגד עיני, והוא העתקה חדשה שנכתבה במאה הוואת.
גזירת ק"ק לונטשיטץ נזכרה בס' טיש היין שנדפס מחדש באוצר הספרות ח"ד צד
426 ועוד הפעם בקונטרס לקורות הגזרות על ישראל מאת חיו"ג, הוצאת ר' דוד כהנא
(אדעסא תרנ"א) צד 26, וקצת פרטי החורבן אשר לא נודעו עד הנה, כמו יום
ההריגה, שהי' ביום ראשון של חג הסוכות, ושמות הקדושים הנהרגים בו ביום, נלמוד
מתוך דברי השיר הזה. — השיר מיוסד ע"פ א"ב כפול בראשי החרוזות וסוף כל
חרוז פסוק אחד או מאמר תלמודי אחד בשינוי קצת כפי צורך מעשה החרוזות. ועתה
הא לכם השיר ככל אשר בא לידי רק מלות החסרות והמשובשות תקנתי כפי אשר
ידי מגעת.

מרדכי בראנן.

בעזיה לזכרון הרוני¹ שוייד בעיר לונמשעץ שנת ת"ר.

אל מלא רחמים, מי כמוך באלמים, שומע ושותק למענימים, הצור פעלו תמים. אבותינו ספרו לנו, כל הטובות אשר גמלתנו, לא לנו ה' לא לנו, שמחנו כימות עניתנו.

ביום ראשון לחשבון עונות², רגזה⁴ מבטחות ומשכנות שאננות, לא האזין לתפילות ולא הקשיב לתחינות, כי נסתמו החלונות במעונות, ביום השני [ככה⁵], לנורא עלילה תבכו בכה, כי עמק הברכה, נהפך לעמק הבכא. גת דרכו וינקפו כנוקף זית, את כל בני הבית, כננע נראה לי בבית, מי יתנני שמיר ושית, גם הקריבו לעולה, מנורת זהב כולה, אחר סימו שבח ותהלה, למעביר יום ומביא לילה.

ד' ורשי קלות וחמורות, אמרות ד' אמרות שהורות, מחוץ שכלה חרב ואימה מהדרות, עד מתי ד' תביט רואה כל נסתרות. דבק לחך לשון יונק, ואר"י גורותיו לחנק, ורם נפשי יונק, היפה בנשים הריקו פניהם כדונג. ה כינו לפעמי רשת, שמענו קול ענות חלושות, נלקחה המצנפת והנברשת, והיינו לחרפה ולבושת. הציירו על עיר קדשך, שלחו באש מקדשך, שרפו אש דת נתונה מימיך, נורא אלהים ממקדשך.

ויצא מאתנו כל הדרה, הוי ואבוי אבירי התורה, נהרגו ונשחטו בתער השכירה, ד' ענה בי קראו לי מרה, ותזנה משלום נפשי, צפו המים הזדונים על ראשי, ישראל עמך בל יבושו, הלא אתה מקדם אלקי קדושי. ז בחים ושלמי צבור הכינו, וטף ונשים לטבח הזמינו, בכל מיני מיתות אותם דנו, ולו חכמו ישכילו זאת לאהריתם יבינו. זקנים וזקנות בחרב הרגו, על בחורים ובתולות כאר"י עלי טרף שאנו, עוללים ויונקים יחדיו נמוגו, כעצי היער ינעו ויחוננו.

חדלו שאון עליוות, כי חרות ד' מעוות, הייתי מקדם ועתה לביזות, העיר הקדש והמחוזות, חג הסוכות, נהפך לצרה וצוקות, ספרו והילילו על בנים חמורות ובנות חשוקות, כי השליכום מאיגרות⁶ רמות לבורות עמוקות. טף ונשים יחד, השלימו נפשם בלי פחד, ליחד שם המיוחד, ה' אלהינו ד' אחד, שרפו כפירים שה פזורה, חצם השכירו מדם עניה סוערה, מהר חמוץ בגדים מבצרה, כיום מועד עליהם תקרא.

¹ בכ"י הריגה. — ² בכ"י תנז"ו. — ³ הוא יום א' דסוכות עיין בתחומא פ' אמור, הוצאת באבער, דף נ"א ע"א. — ⁴ להיב ושעיה ל"ב ו"א. — ⁵ מלא זאת הוספתי ע"פ ההשערה. — ⁶ פ"י גגות והיה לו לומר איגרון וכתב איגרות ע"ם גגות.

י ללה נשמע במרומים, כי באה מאת ה' נחלי רתמים, ובערו נבונים וחכמים, יונק עם איש שיבה עלמות ועלמים. יקד יקוד אש בלבבי אשימה, יום זה נהי ארימה, היפה בנשים בחוצות השליכו ערומה, אוי לאותה בושה ואוי לאותה כלימה⁽⁷⁾.

כ ליל עיר השמימה עולה, וזבחי צדק כליל ועולה, את חמתו ה' כלה, כי שמעתי נחרצו וכלה. כום ביר ה' כום התרעלה, שחיתי אף מציתי שמרים כלה, ובאו במעי לשמה ולקללה, כבוד ישראל גלה.

ל ילה ההוא יקחנו אופל, כי שם ונדול בישראל בו נופל, איחלה⁽⁸⁾ לאור ויבא אופל, יום בו לקינו בכפל. לקול צלצול חרבות שנונים, חשך תארם וקדרו כל פנים, לטבח כרעו יחד בחורים וזקנים, בדם מתבוססים אבות ובנים.

מ לאכים ואראלים צעקו חוצה, היום הזה יום תוכחה ונאצה, יפה רעיתי⁽⁹⁾ כתרצה, איך היתה בקמיהם לשמצה. מי ראה כזאת ומי שמע, הבן נשחט ואביו צעק במהומה, והבת נשחטת כחיק אמה, עיני עיני תרמע רמע.

נוקם ד' ובעל חימה, יפתח אוצרו ויוציא כלי זעמו לנקמה, על יום מכוסה ומכוכה ומהומה, כי נפלו הגבורים ואברו כלי המלחמה. נתתני ה' בידי זרים ארורים, גוי עז פנים לא יחנן פני זקנים ונערים, מרחוק באו עלינו חיש נוהרים, [כאשר¹⁰] ידאו הנשרים.

ס כותה בענן לך מעבור תפלה, ונסתמו החלונות מלעבור דרך מערת המכפלה, וכבו הנרות ביום הכפור בשעת התפילה, והיתה סימנא מילתא מאל נורא עלילה, סמר בשרם מפתח, בראותם כי משמים נגורה הנורה בלי לבחך, קיימו-זקבלו עליהם כולם בלב אחד, ופתחו וענו שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד.

ע יני תרמע דמע מאין הפוגות, על בחורים ובתולות שקפצו למים ולבורות עמוקות, כי אמרו פן תעלוונה בנות הערלים ובילדי נכרים משפיקות, אמר ה' מבשן אשיב ממצולות ים ומצוקות, עיניהם נושאים לך השמים ושופכים לב כמים, להיותם עם קדושי עליון חלקם בחיים, ועם רבי עקיבא וחבריו¹¹) בעלי טבחים.

פן יאמרו אויבנו ידנו רמה, שלח בהם המארה [והמהומה¹²], יחריו יכליון לא יותר בהם כל נשמת, והיו דומן לאדמה. פרי קורש הלולים, שפכו דמיהם נוולים ושוטפים כנחלים, יותר משלשת אלפים חללים, יחשבו לפניך כקרבן פרים ואלים.

צ וזה ה' ליעקב להוריד עדי עדים, בגאון עוום אמוך שעשועים חלו בה ידי, וישרפו שש מאות ספרי תורה מחמדי עינים, והאותיות עלו בלבת אש השמים. צדיק ה' וישר משפטו ודינו, תתן נקמתך באדם ביד ישראל בני ב...נו¹⁸), כי רבים אנחותינו ויגוננו, נקום נקמתנו זריב ריבנו.

(7) ב"ב ע"ה ע"א. — (8) בכ"י אוחלה והוא לה"כ איוב ל' כ"ו. — (9) בכ"י ראיתי עיון שה"ש ו' ד'. — (10) איננו בכ"י והוא מלה"כ דברים כ"ח מ"ט. — (11) עיון פסחים דף נ' ע"א. — (12) איננו בכ"י והוא מלה"כ דברים כ"ח כ'. — (18) בכ"י המלה משובששת וכעת אין בידי לתקנה.

קראתי למאהבי המה רמוני, שכני¹⁴) הרעים אשר סבבוני, טמנו פח לי הכוני
 פצעוני, בנפשנו באו אוכלי לחמנו. קרוב אתה לכל קוראך באמת,
 קנא לשמך הגדול אשר מחולל בין האומות, באמרם איה אלהיכם
 יצילכם מחרב נוקמת, ואתה יושב ורומם לנפשות העגומות.

רוח אפינו נלכד בשחיתותם, כוס תרעלה השקוני בחמתם¹⁵), ...

ר . . . . . גם עליך יעבר כוס יום קראתי, כי רבות יגוני ואנחותי.

שמעו זאת כל יושבי תבל, מוליכים בניהם לטבח כמוליכים לחופה בכינור ונבל,
 נהפך חגי לתוגה ואבל, אתה ה' תשמח אבל. שחטו מן החלונות ומן
 החומות, ויוזק דם נכחל שוטף בתוך המימות, עד היום הזה קו ירוק נראה
 לאות אמת, אל נקמות ה' אל נקמות.

תורה תורה עד מתי תשכון בקרן אופל, תספור ותכבה פני שוכן בערפל, היית
 אומן שעשועים ובאור תורתך מאיר לכל מאפל, ועתה את בזויה ביד
 עם¹⁶) בזוי ושפל. תורה תורה התפלשי בעפרים, מי יפליא נזירים מי יגלה
 מסתרים, הוי הוי רעי אבירים, איך נוקרו ונגזרו¹⁷) איברים אברים.

נר אלהים אסף וכבה את נשמת הקדוש והטהור מורינו הרב ר' צבי אברהם בן
 הרב צבי המיר ורניג מו' צבי, ומורינו הרב ר' יוסף, ומורינו הרב ר' שמואל
 ובנו, והישיש מורינו הרב ר' יוסף בן מ"ו הרב ר' מרדכי, ואת נשמות הקדושים
 והטהורים מ"ו הרב ר' בצלאל ור' אלי' בנו, ואת נשמות הקדושים ר' שמרי'
 בן ר' שמרי' וא"נ ר' יואל והקדוש ר' משולם, וא"נ הקדוש ר' בנימן זאב
 בן מ"ו הרב ר' משה [וא"נ¹⁸)] הקדוש החבר ר' אביגדור ב"ח ר' עזרא ור'
 אלי', וא"נ הבחור ר' צבי בן החבר ר' אברהם [וא"נ¹⁸)] הטהורים שנשחטו
 ונהרגו ונשרפו על קדושת השם וא"נ הנשים הטהורות והחסידות מרת . . .¹⁹)
 ומרת רחל ומרת ננענדל וא"נ הקדושים הבחורים והבתולות ילדים וילדות
 בעבור וכי'.

¹⁴) בכ"ו שכנו והוא לה"כ ירמיה י"ב י"ד. — ¹⁵) ב' שורות אחרונות של חרוז זה ובי
 הראשונות של חרוז שלאחריו חסרות בכ"ו והמעתיק הראשון לא הרגישו. — ¹⁶) בכ"ו בזוי ביד
 אומה. — ¹⁷) בכ"ו ינקרו נגזרו. — ¹⁸) איננו בכ"ו. — ¹⁹) כן הוא בכ"ו.